

DET KONGELIGE BARNE-, LIKESTILLINGS-
OG INKLUDERINGSDEPARTEMENT

Skattedirektoratet
Pb. 9200 Grønland
0134 OSLO

Deres ref

Vår ref
201101080-/BGUS

Dato
21.06.2011

Farskap

Vi viser til brev av 9. mars i år.

Det følger av barneloven § 85 første ledd at farskap som følger "beinveges av utenlandsk lov som skal nyttast etter rettsreglane i vedkomande land" skal legges til grunn i Norge uten noen formell godkjenning. Departementet legger til grunn at dette hovedsaklig vil gjelde farskap som følger av pater est-regelen.

Farskap som ikke følger direkte etter utenlandsk lov, men fastsettes særskilt, må anerkjennes etter barneloven § 85 andre ledd før det kan legges til grunn i Norge. Dette vil for eksempel gjelde farskap som er etablert ved dom eller ved formell erkjennelse. Det er NAV Internasjonalt som har myndighet til å anerkjenne utenlandske farskap etter barneloven § 85 andre ledd.

I den forelagte saken er ikke farskap fastsatt etter utenlandsk rett, men NAV har lagt til grunn at farskap følger av pater est-regelen.

Det følger av NAV Internasjonalts vedtak at begjæring om anerkjennelse *er avvist*, fordi farskapene ikke er *fastsatt* etter utenlandsk rett. NAV Internasjonalt har ikke spesifikk kompetanse til å ta stilling til farskap etter § 85 første ledd, ut over den generelle myndighet hvert enkelt organ har for prejudisiell vurdering av gyldigheten i forbindelse med egen saksbehandling.

Ettersom NAV Internasjonalt ikke har myndighet til å ta stilling til spørsmålet om gyldigheten av farskap etter pater est-regelen, kan det dermed ikke anses som

bindende for andre forvaltningsorganer at NAV Internasjonalt i sin begrunnelse har uttalt at de aktuelle farskapene skal legges til grunn av norske myndigheter uten videre.

Selv om pater est-regelen skal legges til grunn uten noen konkret anerkjennelse fra norske myndigheters side, vil folkeregistermyndigheten måtte ta stilling til dette spørsmålet ved registreringen av farskap i tilfeller hvor det for eksempel kan hefte tvil ved ekteskapets gyldighet eller det kan foreligge polygame ekteskap.

Etter ekteskapsloven § 18 a vil et ekteskap som er inngått i utlandet, i utgangspunktet anerkjennes her i riket dersom ekteskapet er gyldig inngått i vigselslandet. Dersom minst en av partene var norsk statsborger eller fast bosatt her i riket på vigselsstidspunktet og en av partene allerede var gift, vil ekteskapet likevel ikke være gyldig, jf. ekteskapsloven § 18 a andre ledd bokstav c. Denne bestemmelsen trådte i kraft 1. juni 2007.

Inge Lorange Backer skriver i Kommentartutgaven til barneloven, 2008 side 70 at spørsmålet om ekteskapsinngåelsen er gyldig vil måtte bedømmes etter vedkommende utlands rett. Departementet legger til grunn at Skattedirektoratet tar stilling til spørsmålet om ekteskapets gyldighet, jf. ekteskapsloven § 18 a, under behandlingen av begjæring om registrering av farskap på bakgrunn av pater est-regelen.

Backer skriver på side 71 om virkningen av polygame ekteskap bl.a. at gode grunner taler for at § 3 kommer til anvendelse også ved polygame ekteskap.

Virkningen for pater est-regelen som følge av ugyldighet, er diskutert av Holmøy og Lødrup i kommentartutgaven til ekteskapsloven på side 96. Helge J. Thue skriver i sin Internasjonal privatrett, side 444:

"Rettstilstanden utenlands når det gjelder spørsmålet om hvilket lands rett som bestemmer om et barn er født i ekteskap, er noe variabel. Det mer "moderne" standpunkt synes å være alternative tilknytninger slik at barnet i videst utstrekning får status som født i ekteskap, en løsning in favor legitimationis.

Siden norsk rett er åpen i dette spørsmålet vil det best forsvarlige standpunkt antakelig være dette: Har foreldrene ved barnets fødsel felles domisil, bestemmes barnets status av dette domisillandets rett. Har derimot foreldrene forskjellig domisil ved det aktuelle tidspunkt, eller er deres ekteskap haltende, får barnet status som født i ekteskap hvis det følger av den ene av foreldrenes domisillands rett. Dette siste vil være en regel in favor legitimationis og i tråd med nyere utenlandsk rett, slik som italiensk, svensk og tysk rett. Det vil også være en utslagsgivende regel ut fra grunntendensen i vår barnelov, hensynet til barnet er utslagsgivende."

Se også omtale av dette spørsmålet i Ot.prp. nr. 44 (1993-94) side 13 og 15 og Innst. O. nr. 46 (1993-94) side 3 og Ot.prp. nr. 100 (2005-2006) side 59.

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet har ingen formell myndighet til å ta stilling til disse spørsmålene, og vil derfor ikke uttale seg om de aktuelle farskapene i denne saken kan legges til grunn som gyldige i Norge og dermed registreres i folkeregisteret. Dette er en avgjørelse som treffes av folkeregistermyndigheten og som bør kunne påklages etter forvatningslovens regler.

Vi beklager den lange saksbehandlingstiden.

Med hilsen

Tove Friisø (e.f.)

Gitte Gulbrandsen

Kopi: Arbeids- og velferdsdirektoratet

